

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Quæ sit conueniens pœna scismaticorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

SED CONTRA est, quod Cyprianus * dicit in qua-
dam epistola, & habetur 7. q. 1. c. Nouatianus. † Qui
nec unitatem, inquit, spiritus, nec conuentionis pa-
cem obseruat, & se ab Ecclesia uinculo, & a sacerdo-
tum collegio separat, nec Episcopi potestatem habe-
re potest, nec honorem.

RESPON. Dicendum, quod duplex est spiritualis
potestas. Vna quidem sacramentalis: alia iurisdictionis.
Sacramentalis quidem potestas est, quae per ali-
quam consecrationem confertur. Omnes autē con-
secrationes Ecclesie sunt immobiles manēte re, quae
consecratur, sicut etiam patet in rebus inanimatis: nā
altare semel consecratum, non consecratur iterum,
nisi fuerit dissipatum. Et ideo talis potestas secundū
suam essentiam remanet in homine, qui per consecra-
tionē eā est adeptus, quam diu uiuit, siue in schis-
ma, siue in haeresim labatur: quod patet ex hoc, quod re-
diens ad Ecclesiam, non iterum consecratur. Sed quia
potestas inferior non debet exire in actum, nisi si-
m quod mouetur a potestate superiori, ut etiam in re-
bus naturalibus patet: inde est, quod tales usum potestatis
amittunt, ita. scilicet non liceat eis sua potestate uti. Si tñ
vbi fuerint, eorum potestas effectum habet in sacra-
mentalibus, quia in his homo non operatur, nisi si-
cut instrumentum Dei: vnde effectus sacramentales
non excluduntur propter culpam quamcumque: cō-
ferentis sacramentum. Potestas autem iurisdictionis
est, quae ex simplici iniunctione hominis con-
feritur, & talis potestas non immobiliter adhaeret:
vnde in schismaticis, & haereticis non manet. Vnde
non possunt nec absoluerē, nec excommunicare,
nec indulgentias facere, aut aliqd huiusmodi: quod
si fecerit, nihil est actum. Cum ergo dicitur, tales nō
habere potestatem spiritualem, intelligendum est
vel de potestate secunda: vel si referatur ad primam
potestatem, non est referendum ad ipsam essentiam
potestatis, sed ad legitimum usum eius. Et per hoc
patet, responsio ad obiecta.

ARTICVLVS IIII.

*Vtrum sit conueniens pena schismaticorum, vt
excommunicentur.*

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod poena
schismaticorum non sit conueniens, ut excōi-
centur. Excommunicatio enim maxime separat ho-
minem a communione sacramentorum: sed Aug. *
dicit in lib. contra Donatistas, quod baptisma potest
recipi a schismatico, ergo uidetur, quod excommu-
nicatio non est conueniens poena schismaticis.

¶ 1. Praet. Ad fideles Christi pertinet, ut eos qui sunt
deserpsi, reducant: unde contra quosdam dicitur E-
zech. 34. Quod abiectum est, non reduxistis: quod
perierat, non quaesistis: sed schismatici conueniētis
reducuntur per aliquos, qui eis communicent. ergo
uidetur, quod non sint excommunicandi.

¶ 3. Praet. Pro eodem peccato non infligitur duplex
poena, secundum illud Num. 1. Nō iudicabit Deus
his in idipsum: sed pro peccato schismatis, aliqui pe-
na temporalis puniuntur, ut habetur 23. * q. 5. vbi di-
citur. Diuinae, & mundanae leges statuerunt, ut ab
Ecclesiae unitate diuisi, & eius pacem perturbantes,
a secularibus potestatibus comprimantur. nō ergo
sunt puniendi per excommunicationem.

SED CONTRA est, quod Num. 16. dicitur. Recedi-
te a tabernaculis hominum impiorum, qui scilicet
schisma fecerunt: & nolite tangere ea, quae ad eos
pertinent, ne inuoluamini in peccatis eorum.

A RESPON. Dicendum, quod per quae peccat quis,
per ea debet puniri, ut dicitur Sap. 11. Schismaticus
autem, ut ex dictis patet * in duobus peccat. In uno
quidem, quia separat se a communione membro-
rum Ecclesiae: & quantum ad hoc conueniens poe-
na schismaticorum est, vt excommunicentur. In
alio uerō: quia subdi recusant capiti Ecclesiae, &
ideo quia coerceri nolunt per spiritualem potesta-
tem Ecclesiae, iustum est ut potestate temporali coer-
ceantur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod baptismum
a schismaticis recipere non licet, nisi in articulo ne-
cessitatis: quia melius est de hac uita cū signo Chri-
sti exire, a quo cumque detur, etiam si sit Iudaus, uel
Paganus, quā sine hoc signo, quod per baptismum
confertur.

AD SECVNDVM dicendum, quod per excommu-
nicationem non interdicitur illa communicatio,
per quam aliquis salubribus monitis diuisos redu-
cit ad Ecclesiae unitatem: cum etiam ipsa separatio
quodammodo eos reducat, dum de sua separatio-
ne confusi, quandoque ad poenitentiam reducun-
tur.

AD TERTIVM dicendum, quod poena praesentis
uitae sunt medicinales: & ideo quando una poena nō
sufficit ad coercendum hominem, superadditur al-
tera. Sicut & medici diuersas medicinas corpora-
les opponunt, quando una non est efficax. Et ita Ec-
clesia quando aliqui per excommunicationem suf-
ficienter non reprimuntur, adhibet coercionem bra-
chii secularis: sed si una poena sit sufficiens, non de-
bet alia adhiberi.

QVAESTIO XL.

De bello, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandum
est de bello.

ET CIRCA hoc quaeruntur quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum aliquod bellum sit licitum.
- ¶ Secundo, Vtrum clericis sit licitum bellare.
- ¶ Tertio, Vtrum liceat bellantibus uti in insidiis.
- ¶ Quarto, Vtrum liceat in diebus festiuis bellare.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum bellare sit semper peccatum.

AD PRIMVM sic proceditur.
Videtur, quod bellare semper sit peccatum. Poena enim non infligitur, nisi pro peccato: sed bellantibus a Domino indicitur poena, secundum illud Matth. 26. Omnis qui acceperit gladium, gladio peribit. ergo omne bellū est illicitum.

¶ 2. Praet. Quicquid contrariatur diuino praeccepto, est peccatum: sed bellare contrariatur diuino praeccepto. dicitur. n. Matt. 5. Ego autē dico uobis, non resistere malo, & Rom. 12. dicitur. Nō uos defendētes charissimi, sed date locū irae. ergo bellare semper ē peccatum.

*Super questio, qua-
dragesima articu-
lum primum.*

IN articulo 1. quae-
stio. xl. circa pri-
mam conditionem
belli iusti, dubium
occurrit, An appella-
tione principis in
hoc loco intelligant
soli illi principes, q.
non habent superior-
em. Et uidetur,
quod sic, quia haben-
tes superiorem pos-
sunt recurrere ad su-
periores, & profe-
qui ius suum coram
eo, sicut de priuatis p-
sonis in litera dicitur
propter hanc rati-
onem. Et confirma-
tur, quia aliter con-
temneretur auctori-
tas superioris. Si
enim cuiilibet princi-
pi liceret mouere bel-
lum contra alterum,
iam licitum esset uni-
cuique principi ius si-
biipsi dicere contra
alterum principem,
& sic superioris auctori-
tatis contempta
postponeretur.

IN oppositum au-
tem ē, quia princeps
in litera sumitur ut
distinguit cōtra pri-
uatam personam, ut
patet in litera. Con-
stat autem quod non
omnis taliter prin-
ceps caret superiore.

Præterea

Ar. 1. huius
quæst.

Infr. q. 6. 41.
ar. 1. ad 3. &
q. 6. 42. ar. 2.
ad 1. & q. 6.
66. ar. 8. ad
1.